

ΕΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ-ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1. Ερωτήσεις-ασκήσεις ανοικτού τύπου

1. Να εντοπίσετε τα προσηγορικά¹³² ονόματα της α΄ κλίσης που απαντούν μόνο στον πληθυντικό αριθμό (*pluralia tantum*).
2. Να γράψετε τη γενική και δοτική πτώση ενικού και πληθυντικού αριθμού των αρσενικών προσηγορικών ονομάτων της γ΄ κλίσης.
3. *omnes cruciatus, salute vestra, meam mentem, tantas dimicationes*: Να κλιθούν κατά ζεύγη στον αριθμό που δίνονται.
4. Να γράψετε την αιτιατική, κλητική και αφαιρετική όλων των τριτοκλίτων θηλυκών ουσιαστικών του κειμένου στον αριθμό που βρίσκονται.
5. *multas, fortissimorum, parvi*: Να σχηματίσετε και στους τρεις βαθμούς τα αντίστοιχα επιρρήματα των επιθέτων που σας δίνονται.
6. Να αναγνωρίσετε γραμματικώς τις αντωνυμίες του κειμένου.
7. Να μεταφέρετε τις αντωνυμίες του κειμένου, πλην των προσωπικών, στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη.
8. Να εντοπίσετε τα αποθετικά ρήματα του κειμένου και να γράψετε όλους τους τύπους της ενεργητικής φωνής.
9. Να αναγνωρίσετε γραμματικώς όλα τα γερούνδια
10. Να κλίνετε τα γερούνδια των παρακάτω ρημάτων: *iaceo, accedo, propono, obicio*.
11. Να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα και μέλλοντα των ρημάτων “*imitor*” και “*intueor*”.
12. Να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα και μέλλοντα των ρημάτων “*obicio*” και “*administro*”.
13. *proponebam*: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σ’ όλους τους χρόνους της οριστικής και υποτακτικής στην παθητική φωνή.

¹³² Βλ. υποσ. 1.

14. *potui, reliquerunt*: Να κλίνετε την υποτακτική παρατατικού των ρημάτων στη φωνή που βρίσκονται.
15. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, αφού μεταφέρετε τα ρήματα στα υπόλοιπα πρόσωπα του ενικού και πληθυντικού αριθμού της οριστικής του μέλλοντα και του παρακειμένου και κάνετε τις απαραίτητες τροποποιήσεις:
- α) *Quas ego mihi proponebam*.
 β) *Mentem meam conformabam*.
16. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, αφού μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό. Να μη θίξετε τους τύπους εκείνους που αν μετασχηματιστούν, προκύπτουν προτάσεις νοηματικώς εσφαλμένες:
- α) *Pleni exemplorum sunt libri, plenae exemplorum voces sapientium sunt*.
 β) *Haec iacerent in tenebris*.
 γ) *Imagines fortissimorum virorum scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt*.
 δ) *Eas ego, cupidus bene gerendi rem publicam, semper mihi proponebam*.
 ε) *Sic me pro salute vestra in tantas dimicationes obicere potui*.
17. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα γερούδια του κειμένου.
18. *quae iacerent in tenebris omnia*: Να δικαιολογήσετε την υποτακτική της πρότασης.
19. Στις παρακάτω ομάδες λέξεων να υπογραμμίσετε αυτές που δεν είναι τύποι γερονδίου:
- α) *arbitrando, oppugnandum, colendam, gerendi, ducendo*.
 β) *intuendum, imitandi, colendis, administrando, spectandum*.
 γ) *scribendi, legendo, amandorum, consulendum, navigando*.
20. Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις γενικές του κειμένου.
21. Να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων που δίνονται.
- α) *libri* είναι στο.....
 β) *exemplorum* είναι γενική..... από το.....
 γ) *nobis* είναιστο.....
 δ) *administrandi* είναι γενική.....στο.....
 ε) *mentem* είναιστο.....
 στ) *semper* είναι

- ζ) *cogitando* είναι αφαιρ. από
- η) *pro salute* είναι εμπρόθ.
- θ) *mortis* είναι γενική..... από.....
- ι) *parvi* είναι γενική της στο

22. Να γράψετε λέξεις της Λατινικής ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω: ¹³³
sapiens, vetustas, lumen, scriptor, ad-ministro, semper, colo, con-formo, honestas, cruciatus, dimicatio.

23. Να μεταφράσετε στα Λατινικά τις προτάσεις: ¹³⁴

- α) *Ο Κικέρωνας διηγείται ότι οι λόγοι των σοφών, όλα τα βιβλία και η αρχαιότητα είναι γεμάτα από πρότυπα υποδειγματικής συμπεριφοράς.*
- β) *Αυτά τα πρότυπα δεν έμειναν στην αφάνεια, γιατί τα συνόδευε πάντα το φως των γραμμάτων.*
- γ) *Πάντα βλέπω μπροστά μου ως πρότυπα τις εικόνες γενναιότατων ανδρών.*
- δ) *Με το να μιμούμαι γενναίους άνδρες, ρίχτηκα σε τόσο μεγάλους αγώνες για τη σωτηρία σας.*
- ε) *Πρέπει να επιδιώκουμε μόνο τον έπαινο και την τιμή.*

2. Ερωτήσεις - ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Ασκήσεις του τύπου “Σωστό-Λάθος”

1. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος.

- α) *cruciatus* είναι ονομαστική ή αιτιατική;
- β) *parvi* είναι ονομαστική πληθ. ή γενική ενικού;
- γ) *quam* είναι αντωνυμία ή επίρρημα;
- δ) *colendo* είναι δοτική ή αφαιρετική;
- ε) *tot* είναι αντωνυμία ή επίρρημα;

¹³³ *sapientia -ae, vetus -eris, veteranus -a -um, vetustus -a -um, luna -ae, illustris -e, scribo, scriptum -i, minister -stri, sempiternus -a -um, cultura -ae, cultus -a -um (= κομψός, καλλιεργημένος), agricultura -ae, forma -ae, formo, formosus -a -um (= ωραίος), honestus -a -um και honoratus -a -um (= έντιμος), honor -oris, ex-crucio, crux -cis (θηλ.) (= σταυρός), dimico.*

¹³⁴ α) *Cicero narrat voces sapientium, omnes libros et vetustatem plena exemplorum esse.* β) *Haec exempla in tenebris non iacuerunt, quia litterarum lumen semper accedebat.* γ) *Mihi semper imagines fortissimorum virorum propono.* δ) *Viros fortes imitando me pro salute vestra in tantas dimicationes obieci.* ε) *Laudem et honestatem solum expetere debemus.*

- στ) *excellentes* είναι μετοχή ή επίθετο;
 ζ) *vestra* είναι προσωπική ή κτητική αντωνυμία;
 η) *tenebris* είναι πρωτόκλιτο ή δευτερόκλιτο ουσιαστικό;
 θ) *iacerent* είναι ρήμα α΄ ή β΄ συζυγίας;
 ι) *obicere* είναι ρήμα β΄ ή γ΄ συζυγίας;

2. Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

		Σωστό	Λάθος
α) <i>plena</i>	είναι κατηγορούμενο στο “ <i>voces</i> ”.	☐	☐
β) <i>quae</i>	είναι υποκείμενο στο “ <i>iacerent</i> ”.	☐	☐
γ) <i>litterarum</i>	είναι γενική αντικειμενική στο “ <i>lumen</i> ”.	☐	☐
δ) <i>ad intuendum</i>	είναι εμπρόθ. γερουνδίο του σκοπού.	☐	☐
ε) <i>quas</i>	είναι έμμεσο αντικ. στο “ <i>proponebam</i> ”.	☐	☐
στ) <i>colendo</i>	είναι δοτική (γερουνδίου) του τρόπου.	☐	☐
ζ) <i>laudem</i>	είναι υποκ. στο γερουνδίο “ <i>expetendo</i> ”.	☐	☐
η) <i>corporis</i>	είναι γενική αντικειμ. στο “ <i>cruciatu</i> ”.	☐	☐
θ) <i>pericula</i>	είναι υποκείμενο στο “ <i>ducendo</i> ”.	☐	☐
ι) <i>parvi</i>	είναι γενική της ιδιότητας από το “ <i>esse</i> ”.	☐	☐

3. Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

	Γερουνδίο	Γερουνδιακό	Γερουνδίο ή Γερουνδιακό
α) <i>imitandas</i>	☐	☐	☐
β) <i>colendis</i>	☐	☐	☐
γ) <i>gerendae</i>	☐	☐	☐
δ) <i>intuendas</i>	☐	☐	☐
ε) <i>cogitandum</i>	☐	☐	☐
στ) <i>intuendos</i>	☐	☐	☐
ζ) <i>administrandi</i>	☐	☐	☐
η) <i>expetendorum</i>	☐	☐	☐
θ) <i>ducendum</i>	☐	☐	☐
ι) <i>comformando</i>	☐	☐	☐

4. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις ανταποκρίνονται στο νόημα του κειμένου και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

	Σωστό	Λάθος
α) <i>In omnibus libris et vocibus sapientium sunt exempla virorum magnae fortitudinis.</i>	☐	☐
β) <i>Haec exempla in tenebris iacent.</i>	☐	☐
γ) <i>In litteris multa exempla sunt, ut adulescentes ea solum intueantur.</i>	☐	☐
δ) <i>Scriptores nobis reliquerunt multa exempla, ut ea imitemur.</i>	☐	☐
ε) <i>Si quidam bene gerere rem publicam vult, ea exempla sibi proponere debet.</i>	☐	☐
στ) <i>Expetendo laudem et honores nostrum animum conformare debemus.</i>	☐	☐
ζ) <i>Cicero putat cruciatus corporis et mortem magni esse.</i>	☐	☐
η) <i>Cicero dimicare pro patria non potuit.</i>	☐	☐

II. Ασκήσεις σύζευξης

1. Να συνδέσετε τους αριθμούς της στήλης Α' με τα γράμματα της στήλης Β'. Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει.

A	B
1) <i>tenebris</i>	α) θηλυκό ουσ. της γ' κλίσης
2) <i>pericula</i>	β) δεικτική αντωνυμία
3) <i>lumen</i>	γ) αναφορική αντωνυμία
4) <i>salutem</i>	δ) κτητική αντωνυμία
5) <i>cruciatus</i>	ε) θηλυκό ουσ. της α' κλίσης
6) <i>tot</i>	στ) ουδέτερο ουσ. της γ' κλίσης
7) <i>colendo</i>	ζ) ουδέτερο ουσ. της β' κλίσης
8) <i>parvi</i>	η) επίρρημα
9) <i>vestra</i>	θ) αρσενικό ουσ. της δ' κλίσης
10) <i>quam</i>	ι) αφαιρετική γερουνδίου
	ια) θετικός βαθμός επιθέτου

2. Να σχηματίσετε τους τύπους που ζητούνται στην πέμπτη στήλη παίρνοντας τα διάφορα μέρη από τις προηγούμενες.

<i>propon</i>	<i>e</i>	<i>nd</i>	<i>o</i>	γενική γερονδίου
<i>cogita</i>	<i>e</i>	<i>nd</i>	<i>um</i>	δοτική γερονδίου
<i>obici</i>	<i>e</i>	<i>nd</i>	<i>o</i>	αιτιατική γερονδίου
<i>expet</i>		<i>nd</i>	<i>i</i>	αφαιρετική γερονδίου

3. Να συνδέσετε τους αριθμούς με τα γράμματα. Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει:

A	B
1) <i>vetustas</i>	α) κατηγορούμενο
2) <i>mihī</i>	β) γενική επεξηγηματική
3) <i>in tenebris</i>	γ) εμπρόθετος του σκοπού
4) <i>parvi</i>	δ) υποκείμενο
5) <i>animum</i>	ε) γενική υποκειμενική
6) <i>ducendo</i>	στ) έμμεσο αντικείμενο
7) <i>mortis</i>	ζ) εμπρόθετος της στάσης σε τόπο
8) <i>administrandi</i>	η) αντικείμενο
9) <i>ad intuendum</i>	θ) αφαιρετική του τρόπου
10) <i>plenaē</i>	ι) γενική της αξίας
	ια) γενική αντικειμενική

4. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τη σημασία τους στη στήλη Β'. Τέσσερα στοιχεία της στήλης Β' περισσεύουν:

A	B
1) <i>vox</i>	α) συνοδεύω, πλησιάζω
2) <i>intueor</i>	β) σκέφτομαι, αναλογίζομαι
3) <i>litterae</i>	γ) αξίωμα
4) <i>relinquo</i>	δ) νομίζω
5) <i>vetustas</i>	ε) ρίχνομαι
6) <i>administro</i>	στ) γράμματα, λογοτεχνία
7) <i>cogito</i>	ζ) φωνή, λόγος
8) <i>accedo</i>	η) αφήνω, κληροδοτώ

- 9) *obicio*
10) *honestas*

- θ) αρχαιότητα
ι) διαχειρίζομαι
ια) ατενίζω, κοιτάζω
ιβ) ρίχνω
ιγ) τιμή
ιδ) επιδιώκω

5. Στηριζόμενοι στο κείμενο να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης. Ένα στοιχείο της στήλης των απαντήσεων περισσεύει:

Ερωτήσεις

- 1) *Quis est plena exemplorum?*
2) *Nonne litterae exempla luminant?*
3) *Quid scriptores nobis reliquerunt?*
4) *Cur scriptores imagines nobis reliquerunt?*
5) *Quis eas imagines sibi proponebat?*
6) *Cur Cicero imagines sibi proposuit?*
7) *Quid solum expetere debemus?*
8) *Quo modo orator suam mentem conformabat?*

Απαντήσεις

- α) *Multas imagines virorum.*
β) *Cicero.*
γ) *Vetustas.*
δ) *Certe.*
ε) *Colendo et cogitando homines excellentes.*
στ) *Ad cogitandum.*
ζ) *Imitandi causa.*
η) *Quia bene administrare rem publicam cupiebat.*
θ) *Laudem et honestatem.*

III. Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών

1. Να τοποθετήσετε τους παρακάτω τύπους στον πίνακα και να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο τύπο στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής: *iacerent, accederet, reliquerunt, potui, obicere.*

Ενεστώτας					
Παρατατικός					
Μέλλοντας					
Παρακείμεν.					
Υπερσυντ.					
Συντελ. μέλ.					

2. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ουσιαστικά στον πίνακα που ακολουθεί και να τα μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό (όπου είναι δυνατό): *tenebris, litterarum, libri, imagines, virorum, scriptores, animum, pericula, salute, lumen, voces, exemplorum.*

Α΄ κλίση	Αντίθετος αριθμός	Β΄ κλίση	Αντίθετος αριθμός	Γ΄ κλίση	Αντίθετος αριθμός

3. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν:

ονομ. ενικού	αιτιατική ενικού	αφαιρετ. ενικού	ονομ. πληθ.	δοτική πληθ.	αιτιατική πληθ.
	<i>me</i>				
	<i>meam</i>				
		<i>vestra</i>			
					<i>tot</i>
					<i>quas</i>
					<i>tantas</i>

4. Να συμπληρώσετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>multas</i>		
<i>cupidus</i>		
<i>parvi</i>		
		<i>fortissimorum</i>

5. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του γερουνδίου.
- α) *Oratores*¹³⁵ *sunt viri* *periti*. (dico)
- β) *Hannibal dedit Scipioni potestatem secum* (conloquor¹³⁶)
- γ) *Multa de bene beateque*¹³⁷ *a Platone disputata sunt*. (vivo)
- δ) *Hamilcar numquam hosti cessit, neque locum*¹³⁸ *dedit*. (no-
ceο)
- ε) *Legatos misit ad eos* *causa*. (conloquor)
- στ) *Puer studiosus* *fuit*. (audio)
- ζ) *Miles permotus cupiditate* *periiit*. (pugno)
- η) *Cives coniurationem*¹³⁹ *nascentem non* *confirmaverunt*. (credo)
- θ) *Praedones venerunt ad* (saluto)
- ι) *Hostes salutem* *petiverunt*. (fugio)

IV. Άσκηση κατάταξης

1. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω γερούνδια στον πίνακα που ακολουθεί:

- α) *Nostri fortiter pugnando vicerunt*.
- β) *Puer dextra manu utendo*¹⁴⁰ *scribit*.
- γ) *Pauci sunt apti regendo*.
- δ) *Meam tragoediam legendo valde gaudes*.
- ε) *Soli boni idonei sunt iuste*¹⁴¹ *imperando*.
- στ) *Legendo multa discis*.
- ζ) *Hiemando locus est aptus*.

Δοτική	Αφαιρετική	Δοτική	Αφαιρετική

¹³⁵ orator, -oris = ρήτορας

¹³⁶ conloquor, -locutus sum, -loqui (αποθ.), 3 = συζητώ, κουβεντιάζω

¹³⁷ beate (επίρρ.) = ευτυχισμένα

¹³⁸ alicui locum nocendi do = δίνω σε κάποιον αφορμή να με βλάψει

¹³⁹ coniuratio, -onis (θ.) = η συνωμοσία

¹⁴⁰ utor, usus sum, uti (απόθ.), 3 + αφαιρ. = χρησιμοποιώ

¹⁴¹ iuste (επίρρ.) = δίκαια

3. Συνδυασμός ασκήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να συμπληρώσετε τον κατάλληλο τύπο γερουνδίου και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

α) *Cupiditas* *unas litteras*¹⁴². (scribo)

.....

β) *Illa* *vivit*. (spero)

.....

γ) *Tempus est* (fugio)

.....

δ) *Pervenit*¹⁴³ *Alpes*. (transeo)

.....

ε) *Suam mentem* *et* *conformabat*. (lego, cogito)

.....

στ) *Lucem*¹⁴⁴ *orientis*¹⁴⁵ *solis*¹⁴⁶ *cupiditate adductus, ex somno se excitavit*. (specto)

.....

ζ) *Hic locus non erat idoneus* (pugno)

.....

η) *Intellexi quos fidos*¹⁴⁷ *amicos haberem amicitiam eorum* (ex-
perior¹⁴⁸)

.....

θ) *Multa impetravit saepe* (oro)

.....

ι) *Sedem petiveras* *causa*. (scribo)

.....

ια) *Spem* *numquam amisi*. (redeo)

¹⁴² Βλ. υποσ. 56.

¹⁴³ pervenio, -veni, -ventum, -ire, 4 = καταφθάνω

¹⁴⁴ lux, -cis (θηλ.) = το φως

¹⁴⁵ orior, ortus sum, oriri, (αποθ.) 4 = ανατέλλω

¹⁴⁶ sol, solis (αρσ.) = ήλιος

¹⁴⁷ fidos, -a, -um = πιστός

.....
ιβ) *Multos scimus verba cupidos esse, paucos.* (facio, audio)

.....
ιγ) *Non est vobis modus ut vultis.* (vivo)

.....
ιδ) *Aluit¹⁴⁹ spem ad summos honores.* (pervenio¹⁵⁰)

.....
ιε) *Aqua idonea est.* (bibo¹⁵¹)
.....

¹⁴⁸ experior, -pertus sum, -iri, (απόθ.) 4 = δοκιμάζω

¹⁴⁹ alo, alui, alitum (altum), ere, 3 = (εκ)τρέφω

¹⁵⁰ pervenio, -veni, -ventum, -ire, 4 = φθάνω

¹⁵¹ bibo, bibi, -ere, 3 = πίνω